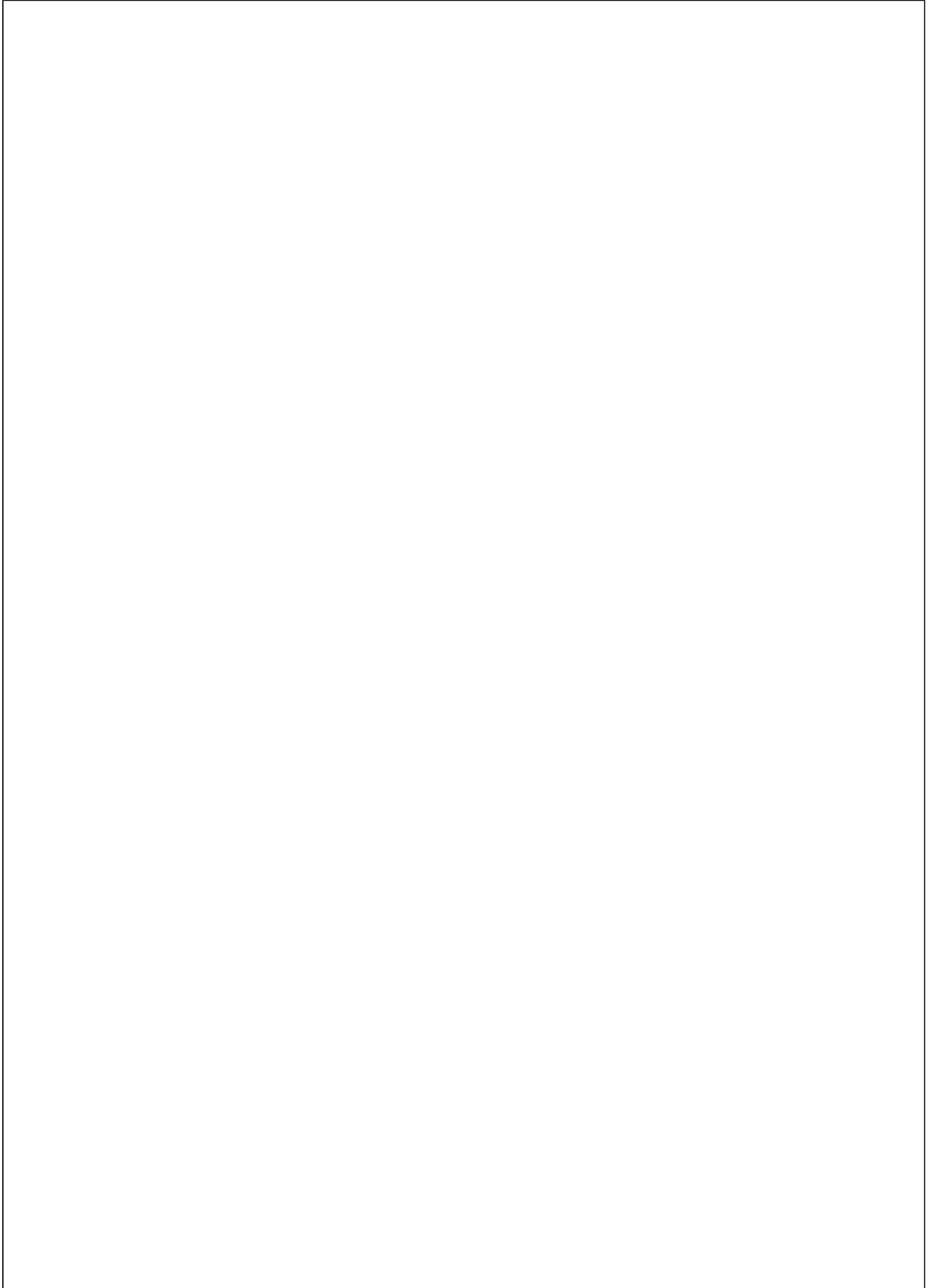

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/233644,Instytut-Pamieci-Narodowej-odzyskal-ukryte-dokumenty-Zwiadu-Wojsk-Ochrony-Pogran.html>
27.02.2026, 22:29

Instytut Pamięci Narodowej odzyskał ukryte dokumenty Zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza

18 listopada 2025 roku odbyła się konferencja prasowa, podczas której dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN oraz prok. Andrzej Pozorski, dyrektor pionu śledczego IPN, poinformowali o wszczęciu śledztwa w sprawie nielegalnego przechowywania dokumentów Zwiadu WOP.

18.11.2025

[Archiwum IPN pion śledczy IPN](#)

Dokumenty te zostały odnalezione w toku czynności prowadzonych w ramach śledztwa wszczętego przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie. Zostały odzyskane materiały, które znajdowały się w prywatnych rękach byłego oficera Zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza, a zgodnie z ustawą o Instytucie Pamięci Narodowej powinny być przekazane do IPN.

O szczegółach dotyczących odnalezionych dokumentów poinformował na konferencji dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN:

- W toku prowadzonych działań zostały zabezpieczone dokumenty, które z jednej strony stanowią teczki pracy i teczki osobowe tajnych współpracowników - są to oryginały, a więc wyniesione po prostu z archiwum. Z drugiej strony, zabezpieczono kilka tysięcy luźnych kart, które sumarycznie stanowią około 1,5 metra bieżącego dokumentacji. To jest różnego rodzaju dokumentacja, luźne karty wyjmowane z różnych teczek. Ponadto, znalazła się również jednostka z Sądu Okręgowego, związana z postępowaniem i co interesujące, są to różnego rodzaju dokumenty - jest chociażby materiał dotyczący ucieczki obywateli NRD, którzy chcieli uciec przez Polskę do Skandynawii, czy dokumentacja dotycząca wprowadzenia samolotu AN-2 w roku 1983.

Zastępca prezesa IPN zwrócił się z prośbą:

- Apeluję do wszystkich posiadających dokumenty, które powinny znajdować się w zasobach IPN, aby je do nas przekazywać. Jest to część spuścizny, która opisuje system rządów totalitarnych, uzupełnia naszą wiedzę. Minęło ponad 35 lat od upadku systemu komunistycznego, a w dalszym ciągu ujawniane są dokumenty organów bezpieczeństwa PRL, które znajdują się w prywatnych rękach osób nieuprawnionych.

Prokurator Andrzej Pozorski podkreślił, że po 1990 roku nastąpił swoisty sposób sprywatyzowania dokumentów przez byłych funkcjonariuszy organu bezpieczeństwa państwa, którzy wcześniej byli w nich zatrudnieni. Poinformował, że pion śledczy przeprowadzi oględziny odnalezionych w Szczecinie dokumentów z udziałem pracownika archiwum w celu ustalenia, czy wszystkie materiały, które zostały zabezpieczone zgodnie z przepisami, powinny być przekazane do zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej. Dokona również ich analizy pod kątem informacji o popełnionych przestępstwach przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego. Śledztwo jest prowadzone w kierunku popełnienia czynów z artykułu 54 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej, który jest zagrożony karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.

Dyrektor Marzena Kruk zaznaczyła, że te materiały archiwalne są ważne z punktu widzenia prowadzonych postępowań lustracyjnych oraz mogą mieć znaczenie dla innych postępowań prokuratorskich, związanych z popełnianiem przestępstw przez funkcjonariuszy.

- Biorąc pod uwagę, jak ogromne straty zasób archiwalny wytworzony przez organy bezpieczeństwa państwa poniósł na przełomie lat 80. i 90., tego typu znaleziska są trudne do przecenienia

- dodała dyrektor Archiwum IPN.

Konferencja prasowa odbyła się w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, poprowadził ją rzecznik prasowy IPN, dyrektor Biura Rzecznika Biura Prasowego dr Rafał Kościański.

[Więcej o wszczęciu śledztwa w komunikacie pionu śledczego.](#)

Zapis transmisji na kanale IPNtv

Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza był formacją, która kierowała kontrwywiadowczą ochroną granicy państwa, kontrolą ruchu granicznego w przejściach granicznych, operacyjną ochroną rybołówstwa oraz kontrwywiadowczą ochroną kraju. Ponadto do zadań Zwiadu należało min.: kierowanie całokształtem kontroli i operacyjnej ochrony ruchu granicznego oraz bezpośrednie kierowanie pracą operacyjno - kontrolerską GPK Warszawa - Okęcie.

Organami Zwiadu WOP wykonującymi wyżej wymienione zadania były: wydziały II zwiadu brygad, sekcje zwiadu batalionów granicznych, grupy operacyjne wydziałów (sekcji) zwiadu oraz pododdziały graniczne - Graniczne Placówki Kontrolne i kadrowe strażnice lądowe.

Polecamy materiały IPN:

- [J. Wygoda, Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza jako organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu](#)

[ustawy lustracyjnej](#) [w:] Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944 - 1989, 2011, nr 11, s. 114 - 115.

- [Ł. Grabowski, M. Maruszak, Zarys struktura oraz zadania Zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza i Kontroli Ruchu Granicznego w latach 1945-1991](#), Pamięć i Sprawiedliwość 11/2 (20), 2012, s. 303-329.
- [Ł. Grabowski, Organizacja i system zabezpieczenia granicy przez organa Zwiadu i kontroli ruchu granicznego WOP - notatka oficerów Zarządu II Dowództwa WOP z 1960 r.](#) [w:] Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944 - 1989, 2021, nr 19, s. 88-131.
- [„Nieujawnione tajemnice Zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza” - dyskusja online z cyklu „Tajemnice bezpieczeństwa”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala